

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

1. veljače 1996.(*)

„Sloboda poslovnog nastana – Slobodno pružanje usluga – Sudski postupak – Diskriminacija”

U predmetu C-177/94,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u Sudu uputio Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Frascati, u kaznenom postupku koji se pred tim sudom vodi protiv

Gianfranco Perfili,

Podnositelj imovinskog zahtjeva: **Lloyd's of London,**

radi prethodne oduke o tumačenju članaka 3., 5. i 6. Ugovora o EZ-u i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950.,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: C. N. Kakouris, predsjednik vijeća, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler (izvjestitelj), J. L. Murray i H. Ragnemalm, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Léger,

tajnik: R. Grass,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Gianfranca Perfilija, optuženika u glavnom postupku, A. Rossotti i D. Vicini, članovi odvjetničke komore u Rimu,
- za Lloyd's of London, A. Giorgetti, odvjetnik pri odvjetničkoj komori u Milanu,
- za Komisiju Europskih zajednica, A. Aresu i P. van Nuffel, članovi pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj suca izvjestitelja,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. studenoga 1995.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 2. lipnja 1994., koju je Sud zaprimio 28. lipnja iste godine, Vice Pretore de la Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Frascati, postavio je na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u dva prethodna pitanja koja se odnose na tumačenje članaka 3., 5. i 6. istog ugovora te članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: Europska konvencija o ljudskim pravima).
- 2 Ta su pitanja postavljena kad je osiguravajuća kompanija Lloyd's of London (u daljnjem tekstu: Lloyd's) nastupila kao podnositelj imovinskopravnog zahtjeva u okviru kaznenog postupka pokrenutog protiv g. Perfilija na sudu koji je uputio zahtjev.
- 3 Iz spisa koji je prenio nacionalni sud kao i iz pisanih opaski koje su predočile stranke u glavnom postupku i Komisija proizlazi da je Lloyd's imenovao glavnog zastupnika za Italiju na temelju punomoći utvrđene prema engleskom pravu i sukladne Haškoj konvenciji od 5. listopada 1961., kojom se ukida potreba legalizacije stranih javnih akata.
- 4 Gianfranco Perfili, draguljar iz Colonne (Rim), uzeo je policu osiguranja od krađe pri Lloyd'su. Dvije godine nakon sklapanja ugovora o osiguranju osiguranik je osiguravajućem društvu prijavio krađu nakita.
- 5 Nakon istrage talijanska su pravosudna tijela pozvala G. Perfilija pred sud Pretura di Roma zbog kaznenog djela teške simulacije nezakonitog čina i pokušaja teške prevare. Glavni zastupnik Lloyd'sa za Italiju dao je posebnu punomoć, u skladu s talijanskim proceduralnim pravilima, odvjetniku kako bi podnio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva za osiguravajuće društvo u okviru kaznenog postupka pokrenutog protiv G. Perfilija.
- 6 Prema sudu koji je uputio zahtjev, članak 78. talijanskog Zakona o kaznenom postupku, koji se odnosi na podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, žrtvi kaznenog prekršaja, koja želi pokrenuti građansku parnicu u okviru kaznenog postupka posredstvom zastupnika, propisuje da taj zastupnik mora imati posebnu punomoć. Lloyd's ne može podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, s obzirom na to da općom punomoći izdanom njegovom glavnom zastupniku u Italiji tom glavnom zastupniku nije dodijeljena posebna punomoć s ciljem podnošenja prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku pokrenutom protiv G. Perfilija. Međutim, prema engleskom pravu, izjava namjere kojom se zastupniku želi dodijeliti takva ovlast može se uključiti u opću punomoć.
- 7 Nacionalni sud zaključuje da postoji očita nejednakost u tretmanu žrtve talijanskog državljanstva i žrtve britanskog državljanstva koja svoje građanske interese namjerava braniti posredstvom posebnog opunomoćenika. Engleski je državljanin naime onemogućen izraziti svoju volju i mogućnosti djelovanja su mu ograničene zbog toga

što u Italiji postoji institut koji nije predviđen u njegovom državnom pravnom poretku.

- 8 Pitajući se o sukladnosti talijanskih proceduralnih pravila s člancima 3., 5. i 6. Ugovora, kao i s člankom 6. Europske konvencije kojom se jamči pravo pristupa neovisnom i nepristranom sudu u skladu sa zakonom, u slučaju građanskih sporova i kaznenih tužbi, Vice Pretore je Sudu postavio sljedeća dva pitanja:

- „1) Je li članak 78. talijanskog Zakona o kaznenom postupku koji je na snazi protivan odredbama iz članaka 3., 5. i 6. Rimskog ugovora po tome što građanina Zajednice, u ovom slučaju britanskog državljanina koji je žrtva kaznenog djela i namjerava podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, obvezuje da sastavi poseban pravni akt koji nije predviđen u njegovom nacionalnom pravnom poretku, odnosno posebnu punomoć za podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, koja bi u engleskom pravu mogla biti suvišna jer bi mogla biti uključena u opću punomoć (power of attorney)?
- 2) Je li gore navedeni članak 78. protivan članku 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950. i primjenjuje li se ta konvencija u ovom slučaju?”

Prvo pitanje

- 9 Najprije valja istaknuti da prema ustaljenoj sudskoj praksi, u sklopu prethodnog postupka predviđenog člankom 177. Ugovora, nije u nadležnosti Suda da odlučuje o usklađenosti nacionalne mjere s pravom Zajednice (vidjeti presudu od 6. srpnja 1995., BP Soupergaz, C-62/93, Zb., str. I-1883, t. 13.). S druge strane, u nadležnosti Suda jest da nacionalnom sudu osigura sve elemente za tumačenje koji se ubrajaju u pravo Zajednice koji mu mogu omogućiti da procijeni usklađenost nacionalnih odredaba s pravom Zajednice.
- 10 Zatim valja utvrditi da članak 2. Ugovora opisuje zadaću i ciljeve Zajednice iz članka 3. (vidjeti presude od 24. studenoga 1982., Komisija/Irska, 249/81, Zb., str. 4005., t. 28., i od 29. rujna 1987., Giménez Zaera, 126/86, Zb., str. 3697, t. 10.).
- 11 Članci 2. i 3. Ugovora odnose se osobito na stvaranje zajedničkog tržišta, na kojem postoji slobodan protok robe, osoba, usluga i kapitala u uvjetima nenarušenog tržišnog natjecanja. Taj cilj ponajprije osigurava zabrana svakog oblika diskriminacije na temelju državljanstva, koja je predviđena člankom 6. Ugovora i koja je predmet pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev.
- 12 U tim okolnostima prvo pitanje treba shvatiti kao upit treba li članak 6. Ugovora tumačiti kao da mu se protivi da pravni propis države članice žrtvi kaznenog prekršaja, koja želi podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u sklopu kaznenog postupka, nameće da svom zastupniku izda posebnu punomoć, dok pravo države članice čiji je žrtva državljanin ne predviđa tu formalnost.

- 13 Sukladno članku 6. stavku 1. Ugovora, unutar područja njegove primjene i ne dovodeći u pitanje nijednu njegovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.
- 14 Opće načelo nediskriminacije utvrđeno tim člankom može se stoga primijeniti samo uz posebne odredbe predviđene Ugovorom (vidjeti presudu od 14. srpnja 1977., Sagulo i dr., 8/77, Zb., str. 1495., t. 11.).
- 15 U području slobode kretanja to je pravilo, kada je riječ o pravu slobodnog poslovnog nastana, bilo implementirano člancima od 52. do 58., a kada je riječ o uslugama, člancima od 59. do 66. Ugovora.
- 16 Nacionalni pravni propis kojim su uređeni načini podnošenja prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva tiče se mogućnosti da osiguravajuće društvo utemeljeno u drugoj državi članici brani svoje građanske interese u državi domaćinu i treba ga proučavati u vezi s odredbama Ugovora koje se odnose na slobodu poslovnog nastana ili na slobodno pružanje usluga u državi domaćinu.
- 17 Ipak je ustaljena sudska praksa da, braneći svakoj državi članici da u području primjene Ugovora svoje pravo primijeni drukčije zbog državljanstva, članci 6., 52. i 59. ne obuhvaćaju eventualne razlike u tretmanu koje od države članice do države članice mogu proizaći iz odstupanja koja postoje između zakonodavstava različitih država članica od trenutka kad ona utječu na sve one na koje se primjenjuju, prema objektivnim kriterijima i bez obzira na njihovo državljanstvo (vidjeti u tom smislu presude od 28. lipnja 1978., Kenny, 1/78, Zb., str. 1489., t. 18.; od 7. svibnja 1992., Wood i Cowie, C-251/90 i C-252/90, Zb., str. I-2873., t. 19., i od 3. srpnja 1979., Van Dam en Zonen i dr., 185/78 do 204/78, Zb., str. 2345., t. 10.).
- 18 Pitanje koje je formulirao sud koji je postavio prethodno pitanje kao i pravni i činjenični elementi koje je on podnio Sudu ne omogućavaju Sudu da ispita bi li i pod kojim uvjetima takav, bez razlike primjenjiv nacionalni pravni propis mogao predstavljati neopravdanu prepreku slobodi poslovnog nastana ili slobodnom pružanju usluga.
- 19 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 6. posvećen načelu nediskriminacije na temelju državljanstva, zajedno s člancima 52. i 59. Ugovora, treba tumačiti tako da mu se ne protivi da pravni propis države članice žrtvi kaznenog prekršaja, koja želi podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u sklopu kaznenog postupka, nametne da svom zastupniku treba izdati posebnu punomoć, iako pravo države članice čiji je žrtva državljanin ne predviđa tu formalnost.

Drugo pitanje

- 20 Sudska je praksa da, čim nacionalni pravni propis ulazi u primjenu prava Zajednice, Sud, kada mu se uputi zahtjev za prethodnu odluku, treba osigurati sve elemente za tumačenje koji su nacionalnom sudu potrebni da ocijeni sukladnost tog pravnog propisa s temeljnim pravima čije poštovanje osigurava Sud i kakva ponajprije proizlaze iz Europske konvencije o ljudskim pravima. S druge strane, on nije nadležan za to kad je riječ o nacionalnom pravnom propisu koji ne ulazi u okvir prava

Zajednice (vidjeti presudu od 4. listopada 1991., Society for the protection of unborn children Ireland, C-159/90, Zb., str. I-4685., t. 31.).

- 21 S obzirom na odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Troškovi

- 22 Troškovi Komisije Europskih zajednica, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (šesto vijeće),

odlučujući o pitanjima koja je odlukom od 2. lipnja 1994. uputio Vice Pretore de la Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Frascati, odlučuje:

Članak 6. u vezi s člancima 52. i 59. Ugovora o EZ-u, posvećen načelu nediskriminacije na temelju državljanstva, treba tumačiti u smislu da mu se ne protivi da pravni propis države članice žrtvi kaznenog prekršaja, koja želi podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u okviru kaznenog postupka, nametne da svom zastupniku mora izdati posebnu punomoć iako pravo države članice čiji je žrtva državljanin ne predviđa tu formalnost.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 1. veljače 1996.

[Potpisi]

*Jezik postupka: talijanski